ΝΟΡΒΗΓΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(Παράδοσις Ὑπὸ Σέλμας Λάγκερλοφ

Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΩΝ ΟΥΡΑΝΩΝ

Ἦτανε μιὰ ὡραία ἄνοιξη, τὸν καιρὸ ποὺ ἡ σουηδὴ Βασίλισσα Σίγφρηδ, ἡ περήφανη, εἶχε δόση συνέντευξι στὴν Κουγκοχάλω, στὸ νορβηγὸ Βασιλιᾶ Ὀλάφ, γιὰ νὰ κλείσουν τὶς συμφωνίες τοῦ γάμου των.

Ἦταν πολὺ παράξενο, πῶς ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ θέλησε νὰ πάρη γυναῖκα, τὴ Βασίλισσα Σίγφρηδ. Εἶχε πρώτης ὀμορφιά, περιφάνια· μὰ ἦταν μιὰ κακιὰ εἰδωλολάτρισσα, ἐνῶ ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ εἶχε στὸ νοῦ του μόνονά χτίζη Ἐκκλησίες καὶ νὰ παρακινῆ τοὺς ἀνθρώπους νὰ δέχωνται τὸ θεῖο βάφτισμα.

Παντοῦ ὅπου διάβαινε ἡ Σίγφρηδ, ἔλαμπε ἡ χαρά. Οἱ γίγαντες, ποὺ βρέθηκαν στὴν ἀνάγκη ν' ἀφήσουν τὴ Νορβηγία στὰ χρόνια ποὺ βασίλευε ὁ Ὀλάφ, γιατὶ δὲν μποροῦσαν ν' ἀκοῦν τὸ ἦχο τῆς καμπάνας, ἐπρόβαλον ψηλὰ στὰ βράχια κρατῶντας δέντρα ποὺ τάκοψαν ἀπὸ τὴ ρίζα, γιὰ νὰ χαιρετίσουν τὴ Βασίλισσα

Ὅταν ἡ Βασίλισσα διάβηκε ἀπὸ τὸ Βίντιγης, οἱ Νεράϊδες φώναξαν δυνατὰ στὰ ὄστρακά τους καὶ τίναξαν ψηλὰ στῆλες ἀπὸ νερό. Οἱ πιὸ ἅγριοι τῆς Βίντιγης, ποὺ ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ τοὺς εἶχε διώξη ἀπὸ τὸν τόπο γιὰ τὴ θηριωδία τους, ἤρθαν νὰ τὶς βάρκες νὰ τὴν χαιρετίσουν καὶ τὴν ἀφήσουν ἐλεύθερη νὰ διαβῆ φωνάζοντας: «Καλὰ στέφανα, Περήφανη!»

Ὅλοι οἱ εἰδωλολάτραι ποὺ ζοῦσαν στὴς ἀκρογιαλιὲς ἐθυσίασαν πρόβατα στοὺς βωμοὺς τῶν ἀρχαίων Θεῶν των, γιὰ νὰ εὐοδωθῆ τὸ ταξεῖδι τῆς Σίγφρηδ, στὸ Βασιλιᾶ τῆς Νορβηγίας. Στὸ Νὸρδρ Ἔλφ ἡ Δέσποινα τοῦ ποταμοῦ ἐπρόβαλε ἀπὸ τὰ νερά, ἦρθε κοντὰ στὸ καράβι, ἅπλωσε τὸ κάτασπρο χέρι της καὶ τῆς ἐπρόσφερε ἕνα μεγάλο μαργαριτάρι: «Φόρεσε τοῦτο, Σίγφρηδ, τῆς εἶπε, γιὰ νὰ σκλαβώσῃς γιὰ πάντα τὴν καρδιὰ τοῦ Βασιλιᾶ Ὀλάφ.»

Ὅταν ἡ Βασίλισσα διάβηκε τὸ Χρυσὸ Νησὶ καὶ ἕνα μεγάλο φιόρδ, ὅλη ἡ πολιτεία τῆς Κουγκαχάλας παρουσιάστηκε μπροστὰ στὰ μάτια της, μὲ τὸ πλῆθος τῶν μεγάλων σπιτιῶν της, μὲ τὰ πλούσια παλάτια καὶ τὰ βασιλικὰ της καράβια. Ἡ Βασίλισσα στάθηκε ὀρθὴ στὸ κατάστρωμα γιὰ νὰ τὴ θαυμάσῃ. Ἔβλεπε τὰ καράβια ποὺ ἔφευγαν, φορτωμένα μὲ ρέγγες καὶ μὲ ἀλάτι, μὲ πολύτιμα ξύλα, μὲ δέρματα καὶ γουναρικά. Χαμογέλασε ἀπὸ χαρά. Συλλογίστηκε ὅτι θὰ εἶναι εὐτυχὴς νὰ στεφανωθῆ τὸ Βασιλιᾶ Ὀλάφ καὶ νὰ βασιλεύῃ σὲ μιὰ τέτοια πολιτεία.

Ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ τὴν περίμενε στὸ βασιλικὸ γεφύρι, ὅπου ἤρθε ν' ἀράξῃ τὸ καράβι της. Καὶ ὅταν αὐτὴ ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὸν τοῦ ἐφάνη ἡ πιὸ ὄμορφη γυναῖκα ποὺ συνήντησε στὴ ζωή του.

Ἀνέβηκαν μαζὶ στὸ παλάτι καὶ ζήτησαν ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον ὁμόνοια καὶ φιλία. Ὅταν κάθησαν στὸ τραπέζι, ὅση ὥρα ὁ Ἐπίσκοπος ἔλεγε τὴν προσευχή, ἡ Σίγφρηδ γελοῦσε καὶ ἀστειευότουν μὲ τὸν Βασιλιᾶ. Στὸ τέλος τοῦ δείπνου, ὅταν ὅλοι ἤκουαν μὲ κατάνυξι τὴ δέησι τοῦ Ἐπισκόπου, ἡ περήφανη ἄρχισε νὰ μιλῆ γιὰ τὰ πλούτη της στὸ Βασιλιᾶ. Αὐτὸς τὴν ἄκουγε καὶ δὲν πρόσεχε στὸν Ἐπίσκοπο.

Ἔβαλε τὴ Σίγφρηδ νὰ καθήσῃ στὴ θέσι τῆς τιμῆς, καὶ αὐτὸς κάθησε στὰ πόδια της. Καὶ ἡ Σίγφρηδ τοῦ διηγήθηκε, πῶς ἔβαλε φωτιὰ σ' ἕνα σπίτι καὶ ἔκαψε δυὸ μικροὺς βασιληάδες, ποὺ εἶχαν τὸ θράσος νὰ τὴ ζητήσουν σὲ γάμο. Καὶ ὁ Ὀλάφ συλλογίστηκε μ' εὐχαρίστησῃ πῶς τοὺς ἔπρεπε μιὰ τέτοια τιμωρία

Ὅταν ἐσήμανε ὁ Ἑσπερινός, ὁ Βασιλιᾶς σηκώθηκε νὰ πάῃ ὅπως πάντα στὴν ἐκκλησία τῆς Παρθένου Μαρίας. Μὰ ἐκείνη τὴ στιγμὴ, ἡ Σίγφρηδ ἐκάλεσε τὸν τραγουδιστή της καὶ αὐτὸς τραγούδησε τὴν ἱστορία τῆς Βρυγχίλδης ποὺ σκότωσε τὸν Σιγκούρ. Ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ ἐλησμόνησε τὴν ἐκκλησιὰ καὶ τὸν ἑσπερινό. Κοιτοῦσε καὶ κοίταζε τὰ μάτια τῆς Σίγφρηδ τῆς Περήφανης καὶ τὰ μαῦρα καμαρωτὰ φρύδια της. Ἐννοοῦσε πῶς ἦταν μιὰ γυναῖκα ἱκανὴ νὰ τὸν σκοτώσῃ. Ἂν τὴν ἐπρόδιδε, ἀλλὰ καὶ ἱκανὴ νὰ πέσῃ στὴ φωτιὰ καὶ νὰ καῆ μαζί του.

*
* *

Τὸ πρωῒ τῆς ἄλλης ἡμέρας, ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ, ἀντὶ νὰ πάῃ στὴ λειτουργία, ὅπως συνηθοῦσε, κατέβηκε στὸ λιμάνι, νὰ πάῃ νὰ ἰδῆ τὴ Σίγφρηδ τὴν Περηφανη, ποὺ ἔμενε στὸ καράβι της καὶ νὰ τὴ ρωτήσῃ ἂν ἤθελε νὰ γίνουν τὸ ἴδιο βράδυ οἱ γάμοι τους.

Ὁ Ἐπίσκοπος ἐσήμαινε τὶς καμπάνες ὅλο τὸ πρωῒ. Μὰ ὁ Βασιλιᾶς τράβηξε τὸ δρόμο του. Τότε ὁ ἐπίσκοπος εἶπε καὶ ἔπαυσαν οἱ καμπάνες, καὶ ἔσβυσαν τὰ φῶτα.

Αὐτὸ ἔγεινε τόσο ξαφνικὰ ὥστε ὁ Βασιλιᾶς σταμάτησε καὶ κύταξε τὴν Ἐκκλησία. Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ χαμήλωσε καὶ σκοτείνισε καὶ σὰ νὰ ἔμεινε χωρὶς παράθυρα. Ἐνῶ κοίταζε τὴν ἐκκλησία, μία γυναῖκα ντελικάτη φάνηκε στὸ κατῶφλι. Φοροῦσε κόκκινο φουστάνι καὶ γκρίζο ἐπανωφόρι, καὶ κρατοῦσε ἕνα βρέφος στὴν ἀγκαλιά της. Ὁ Βασιλιᾶς τὴν εἶδε ποὺ ζητοῦσε νὰ φυγῆ· πῆγε σιμά της καὶ τὴ ρώτησε:

— Γιατὶ εἶσαι τόσο λυπημένη;

— Μὲ διώχνουν ἀπὸ τὸ σπίτι μου, τοῦ εἶπε ἐκείνη δείχνοντας τὸ ἐσωτερικὸ τῆς μικρῆς ἐκκλησίας.

— Ποιὸς σ' ἔδιωξε, τὴ ρώτησε.

Αὐτὴ τὸν κοίταξε μὲ βαθειὰ μελαγχολία καὶ δὲν μίλησε.

Ὁ Βασιλιᾶς τότε βαρέθηκε νὰ ζητήσῃ νὰ μάθῃ περισσότερα καὶ ἐξηκολούθησε τὸ δρόμο του, ὅσο ποὺ ἔφθασε στὸ βασιλικὸ γεφύρι ὅπου ἦταν ἀραγμένο τὸ καράβι τῆς Βασιλίσσης. Βρῆκε τὴ Σίγφρηδ, ὀρθὴ στὸ καράβι της. Μὰ ἐνῶ τὴν ἔβλεπε, συλλογιζόταν τὴν ἄλλη, τὴ φτωχιά, ποὺ βγῆκε ἀπὸ τὴν ἐκκλησία. «Ἀλήθεια, εἶπε μὲ τὸ νοῦ του, σὰν πιὸ ὄμορφη ἦταν ἐκείνη ἀπὸ τὴ Σίγφρηδ τὴν Περήφανη.» Καὶ ὅταν ἡ Σίγφρηδ τοῦ χαμογέλασε, θυμήθηκε τὰ δάκρυα τῆς ἄλλης Καὶ στὴ σύγκριση τῶν δυὸ γυναικῶν ποὺ ἔκαμε, ἀνεγνώρισε ὅτι τὰ μάτια τῆς Περηφανης ἦταν ἀπάνθρωπα, ὅτι τὸ στόμα της ἦταν φιλήδονο καὶ ὅτι κάθε γραμμὴ τοῦ προσώπου της, φανέρωνε τὰ ἴχνη μιᾶς ἁμαρτίας Ὡς τόσο τὸν θάμπωνε πάντα ἡ ὀμορφιά της, μὰ ἀρχινοῦσε νὰ τοῦ φαίνεται σὰ μιὰ φανταχτερὴ ὄχεντρα.

Καθὼς εἶδε τὸ Βασιλιᾶ, ἡ Βασίλισσα, χαμογέλασε μὲ ἕνα χαμόγελο θριαμβευτικό.

— Δὲν σὲ περίμενα τόσο πρωῒ, Βασιλιᾶ Ὀλάφ, εἶπε. Νόμιζα πῶς πῆγες στὴ λειτουργία.

Ὁ Βασιλιᾶς τῆς ἀποκρίθηκε!

—Ἡ λειτουργία δὲν ἄρχισε ἀκόμη καὶ ἤρθα νὰ σοῦ ζητήσω νὰ μὲ συντροφέψῃς στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ.

—Κάθησε, τοῦ εἶπε ἐκείνη, νὰ σοῦ δείξω τὰ δῶρα ποὺ σοῖ ἔφερα. Πῆρε νὰ τοῦ προσφέρῃ ἕνα σπαθὶ γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ. Ἀλλ' ὁ Βασιλιᾶς εἶχε πάντα στὸ νοῦ του τὴν ἄλλη γυναῖκα καὶ ἡ Σίγφρηδ ἡ Περήφανη, τοῦ φάνηκε ἔξαφνα σὰν ἕνας δράκος ποὺ φύλαγε θησαυρούς.

—Θέλω νὰ μάθω πρῶτα, τῆς εἶπε, ἂν θάρθῃς μαζί μου στὴν ἐκκλησία,

—Τί νάρθω νὰ κάμω στὴν ἐκκλησία; τοῦ εἶπε ἐκείνη μ' ὕφος περήφανο καὶ περιγελαστικό.

Καθὼς ὅμως εἶδε τὸ Βασιλιᾶ ποὺ σούφρωσε τὰ φρύδια ἄλλαξε ἀμέσως τρόπο καὶ τοῦ εἶπε ταπεινὰ καὶ χαϊδευτικά.

—Πήγαινε μόνος σου στὴν ἐκκλησία ὅποτε θέλεις, μ' ὅλο ποὺ ἐγὼ δὲν θὰ ἔρχομαι. Αὐτὸ δὲν θὰ ψυχράνῃ τὴν ἀγάπη μας.

Ἀλλ' ὁ Βασιλιᾶς ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὴν πόλι· εἶδε νὰ προχωρεῖ ἡ ἄλλη γυναῖκα ποὺ κρατοῦσε τὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιά.

—Τί κοιτᾶς μὲ τόση προσοχὴ, Βασιλιᾶ Ὀλάφ; εἶπε ἡ Σίγφρηδ ἡ Περήφανη.

Ἡ ἄλλη γυναῖκα γύρισε τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ κεφάλι της στὸ Βασιλιᾶ Καὶ τοῦ ἐφάνη ὅτι εἶδε γύρω στὸ κεφάλι της καὶ στὸ κεφάλι τοῦ βρέφους δύο φωτεινὰ στέφανα, ποὺ ἔλαμπαν περισσότερα ἀπὸ τὰ διαμάντια τῶν Βασιλιάδων. Μὰ ἐκείνη ἐστράφη πάλι στὴν πόλι καὶ ἔγινε ἀφαντῆ.

—Τί κοιτᾶς μὲ τόση προσοχὴ, Βασιλιᾶ Ὀλάφ; ρώτησε πάλι ἡ Σίγφρηδ.

Ὁ Βασιλιᾶς ἐστράφη τώρα στὴ Βασίλισσα ἀλλὰ τὴν εἶδε γρηά, ἄσχημη, περιστοιχισμένη ἀπ' ὅλες τὴς κακίες καὶ ὅλες τὴς ἁμαρτίες τοῦ κόσμου. Καὶ τρόμαξε ποὺ συλλογιζόταν ὅτι κόντεψε νὰ πέσῃ στὰ δίχτυα της.

Καὶ πρὸ τοῦ κατέβῃ ἀπὸ τὸ καράβι της, ἔβγαλε τὸ χειρόκτιον καὶ τὴ χτύπησε μ' αὐτὸ στο πρόσωπο λέγοντας:

— Τὶ δουλειὰ ἔχω μαζί σου, ἄπιστη εἰδωλολάτρισσα;

Ἡ Σίγφρηδ ἡ Περήφανη, χλωμὴ ἀπὸ θυμὸ τοῦ φώναξε:

— Αὐτὸ τὸ χτύπημα μπορεῖ νὰ εἶναι ὁ ὄλεθρός σου, Βασιλιὰ Ὀλάφ. Καὶ ἔφυγε πάλι μὲ τὸ καράβι της.

Τὴν ἑπομένη νύχτα ὁ Βασιλιᾶς Ὀλάφ εἶδε ἕνα ἀλλόκοτο ὄνειρο. Ἐμπρός του ἁπλωνόταν ὄχι ἡ γῆ, ἀλλ' ὁ βυθὸς τῆς θαλάσσης, ἕνα ἔδαφος σταχτοπρόσωπο, ποὺ ἐπάνω του ὑψώνετο πολλὲς ὀργυιὲς τὸ νερό. Καράβια ἀρμένιζαν στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ. Καὶ νὰ πάλι ἡ γυναῖκα, ποὺ τὴν εἶχε ἰδεῖ στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας, προχωροῦ σκυφτά, φορῶντας τὰ ἴδια φτωχικὰ ροῦχα. Ἄλλο στη διάβασί της, τὰ νερὰ σὰν ἀπὸ σεβασμό, ὑψώνονται καὶ γίνονται κολῶνες καὶ θόλοι καὶ σχηματίζουν ἐμπρός της ἕνα λαμπρὸ νσό. Ὕστερα ὁ ναὸς αὐτὸς παίρνει ἕνα χρῶμα ἑλκοκκινο, καὶ τὸ ἔδαφός του στρώνεται ἀπὸ σαῖτες καὶ κοντάρια. Ὁ Βασιλιᾶς βλέπει τὴ γυναῖκα νὰ προχωρῆ ἀνάμεσα σὲ ξαπλωμένα πτώματα.

— Ἤθελα νὰ ξέρω ποιοὶ εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἄνοιξαν αὐτὸ τὸ πόλεμο, συλλογίστηκε στ' ὄνειρό του ὁ Βασιλιᾶς.

Οἱ νεκροὶ τώρα ἔγειναν ἀμέτρητοι. Ἀλλὰ δὲν προφθάνει νὰ τοὺς κοίταξῃ, γιατὶ τὰ μάτια του παρακολουθοῦν τὴ γυναῖκα ποὺ προχωρεῖ ἀδιάκοπα, ὅσο ποὺ σταμάτησε στὸ πτῶμα ἑνὸς πολεμιστή. Ἔσκυψε καὶ μουρμούρισε στ' αὐτί του: «Βασιλιᾶ Ὀλάφ! Βασιλιᾶ Ὀλάφ!»

Ὁ Ὀλάφ βλέπει πώς ἐκεῖνος ὁ νεκρὸς στὸ βυθὸ τῆς θαλάσσης, ἦταν αὐτὸς ὁ ἴδιος.

— Βασιλιᾶ Ὀλάφ, μουρμούριζε ἡ γυναῖκα, εἶμαι ἐκείνη ποὺ εἶδες στὴν πόρτα τῆς ἐκκλησίας, θυμᾶσαι;.. Ἡ Σίγφρηδ ἡ Περήφανη, ἔστειλε τὸ στόλο της νὰ σὲ πολεμήσῃ. Ἐκδικήθηκε! Σὲ σκότωσε! Λυπᾶσαι γι' αὐτὸ;.. Μετάνοιωσες ποὺ προτίμησες ἐμένα;

Ἡ γυναῖκα τὸν ἀνασήκωσε! τὸν πῆρε καὶ τὸν ὡδήγησε σ' ἕνα λαμπρὸ καὶ ὁλόφωτο κῆπο. Ὁ νεκρὸς σήκωσε τότε τὸ κεφάλι καὶ τὴ ρώτησε: «Ποιά εἶσαι;»

—Δὲν τὸ ξέρεις Βασιλιᾶ Ὀλάφ; τοῦ εἶπε ἐκείνη. Καὶ ἔγινε ὁλόφωτη σὰν τὸν ἥλιο.

Καὶ ὁ Βασιλιᾶς, στ' ὄνειρο του, αἰσθάνθηκε μία ἀπορηγόρητη χαρὰ, ποὺ ὑπηρέτησε τὴ γλυκιὰ Βασίλισσα τῶν Οὐρανῶν. Ξύπνησε βουτηγμένος στὰ δάκρυα καὶ προσευχήθηκε στὴ Παναγία...

ΣΕΛΜΑ ΛΑΓΚΕΡΛΥΦ